

SLÄTA RÄCKEN SÄKRAST

Risken för att en motorcyklist skadas vid en kollision med ett vägräcke kan minskas. Genom att sätta upp slätare vägräcken som placeras längre från vägen och ha sidområden som är fria från hinder istället för sidoräcken är det möjligt. Det visar den samlade forskning som flera experter, däribland Maria Nordqvist på SMC, studerat.

■ TEXT MALIN WESTLING ■ BILD ARKIV

Allt fler vägsträckor i Sverige kantas av vägräcken och i takt med det har också antalet omkomna motorcyklister ökat. Nollvisionen om att minska antalet dödade och svårt skadade i trafiken känns avlägsen. Förra året hade Sverige världens högsta andel dödade motorcyklister i räckesolyckor. Hela 20 procent av de höjåkare som omkom i trafiken förra året dog i sådana olyckor. De vanligaste räckestyperna i Sverige är vajerräcken, w-profilräcken och kohlsvaräcken. Vid en krock med motorcykel mot ett räcke så är det allra sämst att krocka med räcken med utstickande delar. De ger de allvarligaste personskadorna. Samtliga av de vanligaste räckestyperna i Sverige har just fristående stolpar som är oskyddade. De vanligaste skadorna mot dessa räcken är på ben, huvud, bröstorg och bäcken.

För att föra diskussionen framåt och kunna påverka beslutsfattare i frågan ansökte och beviljades bland annat SMC pengar från Skyltfonden. Syftet var att ta fram en definition av vad som är ett säkert räcke. Tillsammans med Göran Fredriksson, Svenska Väg- och broräckesföreningen och Jan Wenäll på Statens väg- och transportforskningsinstitut har Maria Nordqvist, politisk sekreterare på Sveriges MotorCyklister studerat litteratur, forskning och statistik från hela världen.

-Egentligen är definitionen av ett säkert räcke inget räcke alls när det gäller motorcyklisters säkerhet, säger Maria Nordqvist på SMC. Om räckets i sig är farligare än det som vi ska skyddas mot, då bör det inte sättas upp något över huvudet. Men om vi ska ha räcken så finns det mycket bättre alternativ än de vi använder i Sverige idag, säger Maria Nordqvist.

FORSKARNA ÄR ENIGA

Den samlade forskning från hela världen, som bland annat Maria Nordqvist studerat, säger samma sak. Det säkraste räckets för motorcyklister är de som försetts med Motorcycle Protection System, MPS. Det är ett skydd som gör att trafikanter som kolliderar med ett räcke inte fastnar i räckesstolparna.

-Den forskning vi läst säger att man kan överleva en krock mot ett räcke, som har ett skydd, i upp till 100 kilometer i timmen, säger Maria Nordqvist.

Under en workshop som hölls i Sollentuna i slutet av februari i år, där litteraturstudien presenterades för bland annat räckestillverkare, Trafikverket, och försäkringsbolag, så medverkade även två forskare från USA och Tyskland.

-I USA sätts vägräcken upp längre ifrån vägen än vad de gör i Sverige. När man utformat och designat vägräcken så har man glömt bort motorcyklister, säger Clay Gabler, forskare i USA. Men nu är tiden inne för att se över hur vi kan öka säkerheten även för oskyddade trafikanter, fortsätter han. Det är väldigt farligt för motorcyklister att krascha mot ett vägräcke. Och de är inte designade för att skydda motorcyklister utan enbart bilar. Men det finns alla möjligheter att ta fram räcken för att minska risken för att motorcyklister ska skadas allvarligt, säger forskaren från USA. Även Uwe Ellmers, forskare från Tyskland har kommit fram till samma sak.

-Det finns system, alltså vägräcken, som gör att föraren glider längs med räckets och får mindre skador, säger Uwe Ellmers. Vi har även gjort tester med en dummy på motorcykeln. Det har gjorts mot olika typer av räcken och mot betong. Det viktigaste är att räckena är så skonsamma för motorcyklister som möjligt om den kraschar mot det. Samtidigt som de också ska skydda bilar. I Tyskland har vi utvecklat och satt upp MPS-räcken. Men de kan och bli ännu bättre och säkrare.

SMC HOPPAS PÅ FÖRÄNDRING

Resultatet av litteraturstudien visar att det är enkelt att minska skaderisken för motorcyklister. Att ändra räckets utformning och hur det sätts upp skulle göra stor skillnad. Författarna menar också att det finns underlag för att fatta beslut som ökar motorcyklisternas säkerhet i fråga om räckets utformning och placering. Under workshopen i Sollentuna kom det fram att räckesskydd som skulle öka

Ovan: MPS-räcke. Nedan: Litteraturstudien presenterades för bland annat räckestillverkare, Trafikverket, och försäkringsbolag. Foto: Malin Westling.

säkerheten kostar 20 euro per meter, alltså cirka 200 svenska kronor per meter. Om det beställs stora mängder. Maria Nordqvist hoppas nu på en förändring då Trafikverket har fått de uppgifter de säger att de saknat.

- Jag hoppas att de nu kommer att ändra riktlinjerna och börjar ställa krav på underentreprenörerna att de måste välja bättre och säkrare räcken än de som sätts upp idag, säger Maria Nordqvist. Vi förutsätter dessutom att inga sidoräcken sätts upp om sidområdet istället kan göras trafiksäkert. Nödvändiga beslut måste fattas omgående för att stoppa det ökande antalet dödade och allvarligt skadade motorcyklister i räckesolyckor, säger Maria Nordqvist SMC.